

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญของไทยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ภาคเอกชนและภาครัฐได้ทราบสถานการณ์การแข่งขันของไทยในตลาดโลกในช่วงที่ผ่านมา และเพื่อจะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยก่อนที่จะเกิดการเปิดเสรีการค้าอย่างเต็มที่ตามข้อตกลงการค้าในองค์การการค้าโลก (WTO) ในปี 2548

จากการศึกษาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมส่งออกของไทยจำนวน 12 อุตสาหกรรมทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพนั้น ผลของการศึกษาพอสรุปได้ ในจำนวน 12 อุตสาหกรรมที่ศึกษานั้น จัดได้ว่าไทยเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันเพื่อการส่งออกประเทศหนึ่งของโลก เพราะมีสินค้าที่ประเทศคู่ค้าสำคัญนำเข้ามากเป็นอันดับหนึ่งและอันดับสองอยู่ถึง 99 ตลาดจาก 325 ตลาดที่ ศึกษา และอย่างน้อยไทยมีสินค้าที่ติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศนำเข้ามากถึง 273 ตลาด ซึ่งเป็นตลาดที่ไทยควรรักษาส่วนแบ่งตลาดและครองความเป็นผู้ส่งออกรายสำคัญในตลาดโลกไว้ได้

ถึงแม้ว่าสินค้าส่งออกในอุตสาหกรรมที่ศึกษาจะมีความสามารถในการแข่งขันสูงเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อศึกษาถึงแนวโน้มของส่วนแบ่งตลาดควบคู่กับแนวโน้มความสามารถในการส่งออกด้วยค่า RCA ในช่วง ปี พ.ศ. 2541- 2543 พบว่ามีเพียงร้อยละ 43.13 ของจำนวนตลาดทั้งหมดที่ศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตลาดที่ศึกษาส่วนใหญ่มีสัญญาณของความไม่แน่นอนและลดลง

การเปิดเสรีการค้าตามพันธะผูกพันขององค์การการค้าโลกจะให้ผลดีต่อการขยายตลาดส่งออกสินค้าเกษตร (ข้าว มันสำปะหลัง กุ้ง อาหารทะเลกระป๋อง) ผู้ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็กและเหล็กกล้า ผลิตภัณฑ์พลาสติก จะได้ประโยชน์จากการนำเข้าวัตถุดิบราคาถูกโดยไม่ต้องขอการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งชาติ และไม่มีข้อจำกัดในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก การเปิดเสรีการค้าเท่ากับเป็นการให้โอกาสผู้ผลิตไทยที่ส่งออกมีโอกาสได้วัตถุดิบต้นทุนต่ำลง อุตสาหกรรมสนับสนุนที่แข่งขันกับสินค้านำเข้าไม่ได้จะต้องปิดกิจการ ผู้ผลิตต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเพราะสิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น ผู้ผลิตในอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์ฯ แผงวงจรไฟฟ้า วิทยุโทรทัศน์ฯ มีโอกาสย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่ต้นทุนการผลิตถูกกว่า เช่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ผลของการเปิดเสรีการค้าดังกล่าวข้างต้นจะทำให้โครงสร้างความสามารถในการแข่งขันของไทยเปลี่ยนแปลงไป การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแต่ละอุตสาหกรรมด้วยวิธี SWOT ในงานวิจัยนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการนำไปใช้แก้ปัญหาเพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาดและความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกไทยในตลาดโลกไว้ให้ได้เมื่อประเทศไทยต้องเปิดเสรีการค้าตามความตกลงภายใต้กรอบ WTO เพราะอย่างน้อยไทยมีสินค้าที่ติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศนำเข้ามากถึง 273 ตลาด ซึ่งเป็นตลาดที่ไทยควรรักษาส่วนแบ่งตลาดและครองความเป็นผู้ส่งออกรายสำคัญในตลาดโลกไว้ให้ได้

This research paper assesses the current competitiveness of Thai exporting products. The objective is to explore the impacts on Thai major exports if Thailand has to implement WTO trade liberalization agreements by 2005.

The study measures the competitiveness of Thai export products by means of two indicators: the market share and the revealed comparative advantage (RCA). Both indicators for the 12 Thai major export industries show that Thailand is one of leading countries with high competitiveness on its exports; since 99 out of 325 markets studied was able to claim top ranking or second place in terms of market share. The products of 7 out of 12 industries rank top five in terms of market share in Thai major exporting countries, and most Thai export products in 11 out of 12 industries under this study are quantitatively has high degree of competitiveness with RCA greater than 1.

Even though the 12 export industries under consideration are competitive in the world market during the period of study (1998- 2000), it is found that there are only 138 out of 325 markets have increasing trend whereas the majority of the markets show sign of uncertainty and declining trend.

The findings in this study show that the WTO trade agreements will have positive impacts on agricultural exports: rice, tapioca, shrimps, and canned sea food in particular. Exporters of industrial products and telecommunication and information technology products and their consumers are not affected by the free trade agreement but the negative impacts will indirectly have detrimental impact on the supporting industry in Thailand.

Even though it is found that most of 12 Thai export industries under consideration are competitive in the world market during the period of study (1998- 2000), there are only 138 out of 325 markets which accounting to 43.1% of total market studied have increasing trend whereas the majority of the markets show sign of uncertainty and declining trend. It is hoped that the strategic information provided in the SWOT analysis will at least helpful to both the public and private sector concerned in adjusting themselves to a freer trade regime. Despite seeking new export markets being one of good strategies to increase export earnings to Thailand, it is recommended that maintaining the existing market share of Thai exports in the trading countries is also as important. Because there are at least 273 markets in Thai major exporting countries where the market share of Thai exports rank top ten.